

Asia: VN/12646/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tampereen yliopisto kannattaa esitettyjä muutoksia, joilla joustavoitetaan kansainvälisten osaajien maahantuloa ja maassa olon edellytyksiä sekä työllistymistä. Kannatamme sitä, että ensimmäinen oleskelulupa opiskelun perusteella myönnettäisiin jatkossa suoraan koko tutkinnon tai opintojen suorittamisen keston ajalle. Kannatamme myös esitystä pidentää opintojen jälkeen myönnettävän oleskeluluvan voimassaoloaika työnhakua ja yritystoimintaa varten. Tampereen yliopisto kannattaa myös esityksen tuomia muutoksia kansainvälistä suojelua hakeneen tai karkotuspäätöksen saaneen henkilön oleskelulupaprosessiin.

Lisäksi katsomme, että myös suomen kielen opiskelu tulisi olla hyväksyttävä peruste opintojen jälkeisen oleskeluluvan myöntämiselle. Moni, erityisesti lukuvuosimaksuvelvollinen, opiskelija haluaa tutkintonsa aikana keskittyä asiantuntijaosaamisensa kehittämiseen, eikä aikaa suomen kielen opiskelulle ole peruskursseja enempää. Suomalainen työelämä kuitenkin nykyisellään usein vaatii varsin korkeaa kielitaitoa. Suomen kielen täydennyskoulutus oleskeluluvan perusteena voisi lisätä pitovoimaa.

Lupakäytäntöjen uudistaminen, oleskelulupaprosessien sujuvoittaminen ja korkeakoulujen sekä työelämän vuorovaikutuksen vahvistaminen on tärkeä tavoite. Kuten luonnoksessa on todettu, käytännössä tutkijoiden oleskeluluvat ovat usein noin vuoden kestoisia. Rahoituksen, työn ja uuden oleskeluluvan hakeminen on tutkijalle usein vuosittaista mikä tuo haasteita tutkijan ja hänen perheensä kotoutumiseen.

Esityksessä ehdotetaan hallitusohjelmakirjaukseen perustuen, että kolmannen maan kansalaiselle, joka on suorittanut opinnot tai tutkimuksen loppuun, myönnettäisiin oleskelulupa työnhakua ja yritystoiminnan aloittamista varten kahdeksi vuodeksi. Tämä vaikuttaa hyvältä uudistukselta ja lisää mahdollisuuksia Suomeen jäämiselle ja työllistymiselle esimerkiksi yksityiselle sektorille. Tutkimuksen loppuun suorittamisen määrittäminen on tosin haastavaa.

Lausuntopyyntöön liittyen Tampereen yliopisto lausuu lisäksi seuraavaa:

Ensisijainen haaste erityisesti opiskelijarekrytoinnin kannalta on edelleen se, miten joustavasti opiskelija saa ensimmäisen oleskelulupansa, ei niinkään jatkolupiin liittyvät ongelmat. Suurin tunnistettu haaste on, että iso osa yliopiston opiskelijoista tulee maista, joissa ei ole tunnistautumiseen tarvittavia palveluita eli edustustoa tai palveluntarjoajaa (esim. Pakistan, Bangladesh) tai jonot ovat valtaiset (esim. Intia ja Sri Lanka josta aikoja on syksyllä 2021 aloittaville annettu ensi vuoden 2022 keväälle). Tampereen yliopisto peräänkuuluttaa oleskelulupaprosessin palvelupolun kriittisten pisteiden tarkastelua kokonaisuudessaan ja lupahakemusten käsittelyprosessin sujuvoittamista sekä asianmukaista resursointia.

Yliopistot ovat laatineet yhdessä valintaperustesuosituksen, joka ottaa kantaa myös pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden asemaan opiskelijavalinnassa. Hyväksytyksi voi tulla esimerkiksi opiskelija, joka on turvapaikanhakijana suorittanut toisen asteen tutkinnon suomeksi erinomaista osaamista osoittaen, mutta joutuu karkotetuksi. Esitys on kannatettava siltä osin, että se huomioi myös mahdollisuuden hakea oleskelulupaa opintojen perusteella tapauksessa, jossa henkilöllä on myös karkotuspäätös. Tampereen yliopisto esittää, että kansallisessa yhteistyössä valmisteltaisiin tuki- tai stipendimalli, joka mahdollistaisi esimerkiksi erityistä lahjakkuutta osoittaneiden nuorten opiskelun mahdollistamisen tapauksissa, joissa oleskeluluvan taloudelliset edellytykset eivät täyty.

Törmälä Marjut
Tampereen yliopisto